

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

98. An Confessarius virtute Cruciatæ possit commutare votum Religionis Meltensis? Idem dicendum est de Episcopo. Et an per professionem hujus Religionis dirimatur matrimonium ratum? Et discutitur, an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

quæst. 8. Sayrus in claus. lib. 6. cap. 11. num. 63. quid-
quid in contrarium asserat Nauarrus comm. 4. de regul.
num. 10.

RESOL. XCVII

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare
votum Religionis, vt in ista de causa non adimpleatur
tempore præscripto?
Et an etiam in tali casu possit Episcopus dispensare? Ex
part. 1. tract. 11. Resol. 80.

§ 1. Negatiuè videtur respondendum ex auctori-
tate P. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 6. cap. 26.
num. 11. & 12. qui docet Episcopum non posse in tali
casu dispensare, nisi ea causa superueniente non esset
aditus ad Summum Pontificem. Et rationem addu-
cit: quia talis circumstantia multum attingit substan-
tiam; differt enim totam voti obseruationem pro
aliquo tempore.

Sup. hoc in
to. 2. tr. 4.
Ref. 33. cur
sim in fin.
sed lege eam
per totam.

2. Sed contraria sententia non est minùs probabi-
lis, quam docet Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 9.
n. 19. & in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 40. num. 76. & post
illum noster Molfesius in sum. tom. 1. tract. 11. cap. 15.
n. 147. & Malderus in 2. tract. 10. cap. 5. dub. 10. n. 9.
vbi asserunt, posse Episcopum ordinaria potestate dis-
pensare in hac voti dilacione; dummodo votum non
adeò differatur, vt sit periculum in eum statum inci-
dendi, vt ita vouens reddatur impotens ad votum im-
plendum. Et ratio est: quia hoc non est dispensare in
substantia voti, sed in eius qualitate.

3. Et ita docet de Confessario, virtute Bullæ Cru-
ciatæ, idem Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 8. di-
stinct. 15. num. 4. quoad dicti voti commutationem. Et
hanc sententiam puto probabilem, & tyram in
praxi.

RESOL. XCVIII

An Confessarius virtute Cruciatæ possit commutare votum
Religionis Melitensis?
Idem dicendum est de Episcopo.
Et an professionem huius Religionis dirimatur matri-
monium ratum?
Et discernitur, an dicti milites sint proprie, vel largo
modo Religiosi? Ex part. 1. tract. 11. Ref. 77.

§ 1. Aliquis possit affirmatiuè respondere ex do-
ctrina Iacobi de Graffis tom. 1. lib. 3. conf. 11.
num. 14. de regul. Gonzalez in reg. 8. Cancel. Goffa 8.
num. 57. & 65. Mandosij etiam in regul. 3. Cancell. 9. 11.
n. 3. Sarmiento de reddit. Eccles. lib. 4. q. 1. n. 13. Cabe-
do de Patron. Regia Corona. cap. 15. n. 16. & 18. Tallada
de visit. c. a. c. 1. §. 4. n. 13. & fauet Syluester verb. reli-
gio 1. q. 1. versterlum Hospitalarij. Panormit. in rubr. de
regul. n. 4. & Soti de inst. lib. 7. quæst. 5. art. 3. qui omnes
asserunt, supradictos Milites non esse proprie, sed largo
modo Religiosos. Ergo per Bullam votum talis Reli-
gionis erit commutabile.

Sup. hoc in
tom. 8. tr. 1.
Ref. 11. §.
Hinc Ioann.
in fin. & seq.

2. Sed hæc sententia profus non est tenenda, vt
docet Fernandez in exan. Theol. mor. p. 3. c. 9. sect. 1. §.
17. n. 6. & Acolta in Bull. q. 73. quia dicti Milites sunt
verè Religiosi; & ita docent communiter Doctores,
quos refert, & sequitur Zanardus in direct. Theol. p. 2.
præcep. 4. cap. 32. Bobadilla in polit. tom. 1. lib. 1. c. 19. num.
11. Henriquez lib. 11. cap. 8. num. 6. Corduba in sum. tom.
9. 17. 8. in fin. Ledesma de matr. q. 61. art. 2. ad. 4. Rodri-
quez in Bull. Cruciatæ §. 9. num. 123. Natta lib. 3. conf.
495. n. 12. Riminald. lib. 5. conf. 527. num. 22. & 23. De-
ciatus

Sup. hoc
quod hic as-
seritur in
Ref. not. præ-
terite à prin-
cip. & in
multis alijs
eius primis
annot.

11. Negatiuè videtur respondendum ex auctori-
tate Suarez de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 4.
qui docet tale votum non esse dispensabile ab Episc-
opo; quia inuoluntarium, & coactum est per acci-
dens, & secundum quid; quod si sufficeret, vt cessa-
ret referuatio, cessaret etiam in votis emissis in peri-
culo mortis, & naufragij: hoc verò dicere est absur-
dum: ergo, &c.

2. Sed ego puto, contrariam sententiam esse proba-
biliorẽ, quam docet Lessius lib. 2. c. 40. dub. 18. n. 127.
qui citat Angelum, Glossam, Nauarrum, & Fumum.
Et ratio est: quia referuatio huius voti est intelligenda
de libero, ne ita referuatur coactum, sicut Ipon-
tanicum.

3. Reginaldus verò in praxi, tom. 2. lib. 18. cap. 22.
num. 316. loquitur in terminis, quod tale votum fuerit
emissum ex aliquo magno metu: sed Lessius loquitur
in casu metus non omninò grauis: & magis ample
Loane trad. de lib. p. 1. q. 10. sect. 1. n. 97. in fin. & Bo-
naccina de legib. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. n. 17. hanc do-
ctrinam esse veram admittunt, etiam quando votum
emissum, seu Religionis, per metum, quamuis leuicm,
fuerit emissum, itaque in tali casu dicendum est, posse
Confessarium supradictum votum commutare: quia
emissum cum tali metu non est referuatum. Imò proba-
bilem puto cum Nauarro illam sententiam, quæ asserit,
votum emissum ex leui metu esse irritum. Et ita San-
chez in sum. tom. 1. lib. 4. num. 4. contrariam, quam ipse
tenet, vocat tantum probabiliorẽ, & cap. 40. num. 31.
in fin. sententiam Nauarri probabiliorẽ vocat.

RESOL. XCV

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare
votum vouendi Castitatem, seu Religionem?
Ex quo inferatur, quod ita vouens, si fornicatur ante emis-
sionem Castitatem, non derelinqueret contra votum. Ex
part. 1. tract. 11. Ref. 76.

§ 1. Respondeo affirmatiuè cum Molfesio in sum.
tom. 1. tract. 1. cap. 15. num. 148. & Suarez de
relig. tom. 2. lib. 6. cap. 2. num. 7. Et ratio est: quia velle
facere non est facere: & ideo velle vouere castitatem,
non est castitatem vouere: vnde optimè notat Sanch.
in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 40. num. 70. quod si ita vouens
fornicatur ante promissam castitatem, non delin-
quet contra votum.

RESOL. XCVI

An votum ingrediendi Religionem arctiorem possit Con-
fessarius virtute Bullæ Cruciatæ commutare in laxiorem
Religionem?
Et an supradictum votum possit Episcopus dispensare? Ex
part. 1. tract. 11. Resol. 55.

§ 1. Respondeo affirmatiuè, quia Confessarius in
absolutè, sed quandam Religionis qualitatẽ. Et ita
docet, contra Lopez, Pater Sanchez de matrim. tom. 1.
lib. 8. disp. 15. n. 5. etrogata tamen aliqua elemosyna in
belli subsidium, quæ suppleat eum Religionis strictio-
nis excessum; additis etiam cum hac elemosyna alijs
operibus pijs.

2. Et ideo supradictum votum potest etiam Epi-
scopus dispensare, vt docet Reginaldus tom. 2. lib. 18.
cap. 23. num. 331. & 335. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 18.
num. 124. & Malderus in 2. tract. 10. cap. 5. dub. 19.
Henriquez lib. 7. cap. 22. num. 7. Azorius part. 1. cap. 18.

cianus in tract. crim p. 1. lib. 4. cap. 9. n. 36. Valquez contr. Illust. lib. 1. cap. 105 num. 51. Aponte lib. 1. conf. 4. num. 3. & seq. Molina de primog. Hisp. lib. 1. cap. 13. num. 89. & alij.

Sup. hoc in Ref. anor. primæ huius Ref. & in eod. §. Hinc. & in .7. tr. 1. Ref. 99. 5. Quarto post med. à vert. vide dictum. & eufim in alio §. eius not.

3. Et ideo per professionem huius Religionis asserunt dirimi matrimonium ratum; & ita fecisse D. Gaston. Ducem Meçinæ, restatur Sanchez de matr. tom. 1. lib. 1. disp. 18 n. 8. habito consilio sapientium; & in statutis dictæ Religionis, per Pontificem approbatis, habetur posse ad eam Religionem admitti obligatos matrimonio rato. Idem etiam docent Regius cas. 53 n. 5. Rebellius par. 2. lib. 3. quest. 2. Legionensis de imped. matr. caus. 27. quest. 2. §. 4. Azorius part. 1. lib. 13. cap. 6. quest. 4.

4. Vnde, vt supra dixi nullo pacto per Bullam Cruciatæ votum huius Religionis Confessarius commutare potest, sicut neque Episcopus, vt notauit Barthol. à S. Fausto in thes. relig. lib. 3. q. 97. n. 1. Sanchez de matr. tom. 1. lib. 8. disp. 9. num. 16. Rodriguez in Bull. §. n. 123 Lopez, in instr. p. 1. vbi de clauibus, cap. 9. in fin. & alij

RESOL. XCIX.

Sup. hac prima offic. huius tituli in 28. tr. 1. Ref. 11. §. Hinc Ioann.

An per Bullam Cruciatæ possit Confessarius commutare votum Religionis D. Iacobi, Calatrana, Alcantarae &c. Et an Episcopus possit commutare supradictum votum. Et an hi Ordines non sint proprie, & simpliciter Religiones? Et docetur, vt Episcopus, vel Confessarius virtute Cruciatæ, vel alicuius Iubilei possit commutare aliquod votum, satis est, quod sit sub opinione, an sit reseruatum, necne. Ex p. 1. tract. 11. Ref. 78.

Sup. hoc in Ref. not. seq.

§. 1. Affirmatiuè respondet Sotus lib. 7. q. 5. art. 3. Arag. in 2. 2. q. 88. art. 11. quia hi Ordines militares non sunt proprie simpliciter Religiones; & idem etiam docet Gutierrez pract. qq. lib. 2. quest. 11. num. 2. Lassarte de decim. vendit. cap. 19. n. 91. Azorius tom. 1. lib. 13. cap. 3. q. 2. Valentia tom. 1. disp. 10. quest. 4. punct. 2. Molina de primog. Hispan. lib. 1. cap. 13. num. 98. Molina Theologus de iust. tom. 1. disp. 62. num. 5. Gironda de Gabell. p. 7. num. 46. Gathias de benef. tom. 1. p. 1. cap. 4. num. 19. Parisius de resign. benef. lib. 6. q. 2. num. 1. & alij pènes ipsos.

2. Sed aliqui contrariam sententiam probabiliorẽ esse iudicant. Et ita in terminis docet Lopez in instr. p. 2. vbi agit de clauibus cap. 9. ad fin. quia dicti Milites sunt verè Religiosi, vt asserunt Vegha in sum. tom. 1. cap. 83. cas. 147. Bobadilla in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 11. Auendaño in cap. prator. lib. 2. cap. 26. num. 11. Medina de sac. hom. contin. lib. 4. contr. 7. c. 39. B. llugha in specul. Princ. c. 1. rubr. 7. n. 76. Menchaca contr. illust. lib. 3. c. 105. num. 48. Cenedo de paupert. relig. dub. 50. num. 9. & nouissimè doct. ssumus Basilius Ponceius de impedim. matr. c. aus. 27. q. 2. §. 4.

3. Quid ego sentiam dicam breuiter. Hanc secundam opinionem semper tenui: sed, quia alia est probabilis, puto, Confessarium posse per Bullam Cruciatæ commutare votum Religionis D. Iacobi; Alcantaræ, & Calatranae; & ita loquens de Episcopo docet Sanchez de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 9. num. 16. & in summa, tom. 1. lib. 4. cap. 40. num. 73. Et ratio est quia, vt Episcopus vel confessarius virtute Bullæ Cruciatæ vel alicuius Iubilei possit commutare aliquod votum, satis est, quod sit sub opinione an sit reseruatum, necne; sed totum hoc accidit in casu nostro: ergo, &c.

Sup. hoc in 2. 8. tr. 1. Ref. 11. §. Nota vert. & in 1. 7. tr. 1. Ref. 99. §. Hoc aut, signatè ad med. & vert. Vere Religiosos, & in aliis multis eius annot. pro parte huius quest. & lege etiam à lin. 2. §. 1. huius Ref. Et pro vt. huius §. in §. primo huius anno r.

RESOL. C.

An Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ possit commutare votum perseverandi in Religione vt tempore Nocturnus possit ex infra causa egredi? Et in tali casu, an vouens possit egredi, nec aliqua voti commutatione indigere? Et notatur votum perseverandi in Religione non obligare, si bona fide in probatione putet quis sibi eam non esse commodam? Ex part. 1. tract. 11. Ref. 79.

§. 1. Ego puto sine Bulla Cruciatæ, posse in tali casu votum egredi in Religione, nec aliqua voti commutatione indigere quia probabilis est illi sententia, vt docet Lef. lib. 2. c. 41. dub. 5. n. 46. que allertur, vt votum perseverandi in Religione non obligare si bona fide in probatione putet quis sibi eam non esse commodam. Ita docuit Sotus de iust. lib. 7. quest. 1. art. 1. ad 3. verb. ex hac autem definitione. Aragon in 2. 1. q. 88. art. 5. Ledesma in sum. tom. 2. tract. 10. cap. 3. dub. 7. r. q. 4. & alij.

2. Et licet contraria sententia sit probabilior, quam tenet Azorius p. 1. lib. 11. cap. 22. q. 8. Valentia tom. 1. disp. 6. q. 6. punct. 4. q. 4. Rodriguez in sum. tom. 1. cap. 91. n. 7. Rosella verb. relig. 3. num. 5. Angelus verb. Nocturnus, n. 12. Arnill. eod. verb. num. 10. Syluester verb. relig. 2. q. 99. & alij. Atamen his, non obstantibus, puto posse Confessarium, virtute Bullæ Cruciatæ commutare votum perseverandi in Religione. Et ratio est: quia votum perseverandi in Religione est diuersum à voto Religionis; & Confessarius, tale votum commutans, non commutat votum Religionis, sed qualitatem adiunctam voto, quæ quidem non est Pontifici reseruata. Et ita in terminis loquens de Confessario virtute Bullæ Cruciatæ docet Sanchez de matr. tom. 1. lib. 8. disp. 15. n. 4. & loquens de Episcopo in sum. tom. 1. lib. 4. c. 4. n. 75. cum Molf. sic in sum. tom. 1. tract. 11. cap. 15. n. 147. & Maldero in 2. 1. tract. 10. c. 5. dub. 10. n. 8. & loquens de Iubileo Sanctæ rellus in tract. de Iubil. c. 10. dub. 4. & Leone etiam de Iubil. p. 2. q. 13. sect. 3. n. 114.

RESOL. CI.

An votum perseverandi in Religione sit dispensabile per Bullam Cruciatæ, & Iubileum? Ex part. 1. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 18.

§. 1. Negatiuè nominatim contra me respondet Magister Gallego in Bull. Crue. c. 9. claus. 3. part. 1. §. 2. dub. 123. vbi sic ait; [Supongo lo que es ena el Angelico Dotor en la 2. 2. quest. 88. artic. 4. adonde pregunta: Vtrum qui vovit Religionem ingre ditur, seu tur perpetuo in Religione manere? Si el que hizo voto de entrar en Religion, tenga obligacion de perseuerar en ella; dize, que como la obligacion del voto depende de la voluntad, è intencion del que la haze, si hizo voto nomas de entrar en Religion no tiene obligacion por fuerza deste voto de perseuerar en ella; pero si hizo voto de perseuerar en ella, le obliga el voto à perseuerar. Las palabras del Santo Con: Si vovit Religionem intendit se obligare non solum ad ingressum Religionis, sed etiam ad perpetuo remanendum, tenetur perpetuo remanere.

2. Respondo pues, que el voto de perseverar en Religion, es reseruado al Summo Pontifice, como le es el voto de entrar en Religion, pues ambos son votos absolutos de Religion, y assi como quando voto hizo voto de Religion, es reseruado como conita, assi